

Συνέδριο Ερευνητικού Προγράμματος
“Βελτίωση της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας στα δημοτικά σχολεία - *Improving Educational Effectiveness of Primary Schools (IEEPS)*”

Σάββατο, 20/05/2017

Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κτήριο Συμβουλίου-Συγκλήτου «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης»,
Αίθουσα Β108

IEEPS

Improving educational effectiveness of primary schools

Lifelong
Learning Programme

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Λεωνίδα Κυριακίδη

Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Ερευνητικό Πρόγραμμα: “Βελτίωση της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας στα δημοτικά σχολεία - Improving Educational Effectiveness of Primary Schools (IEEPS)”

- Το σχέδιο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Συγχρηματοδοτήθηκε από το Lifelong Learning programme της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εισαγωγή

- Ανασκόπηση βιβλιογραφίας αποκαλύπτει την ανάγκη διασύνδεσης της έρευνας για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με την έρευνα για την ποιότητα της διδασκαλίας (Creemers, Kyriakides, & Antoniou, 2013)
- Έλλειψη συστηματικής αξιολόγησης των προγραμμάτων επιμόρφωσης αλλά και των βασικών προσεγγίσεων επιμόρφωσης (AERA TASK GROUP, 2010)
- Παρεμβάσεις που δεν στηρίζονται σε εμπειρικά τεκμηριωμένα θεωρητικά σχήματα (evidence-based and theory-driven approach)

Εισαγωγή

- Έρευνες τις τελευταίες δύο δεκαετίες δείχνουν ότι:
 1. Η **επίδραση** του εκπαιδευτικού είναι πολύ μεγαλύτερη από την επίδραση του σχολείου ή/και του συστήματος.
 2. Η **αποτελεσματικότητα** του εκπαιδευτικού καθορίζεται κυρίως από παράγοντες που μετρούν τη συμπεριφορά του μέσα στην τάξη.

Εισαγωγή – Σκοποί της Παρουσίασης

- I. Παρουσιάζονται τα σημαντικότερα:
 1. πορίσματα της έρευνας για την αποτελεσματική διδασκαλία,
 2. θεωρητικά μοντέλα που αναφέρονται σε χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής διδασκαλίας και ειδικότερα το **Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ)**.
- II. Προτείνεται μια **δυναμική προσέγγιση** σε σχέση με την ανάπτυξη προγραμμάτων βελτίωσης της ποιότητας διδασκαλίας.
- III. Παρουσιάζονται έρευνες που εξετάζουν την επίδραση της προσέγγισης αυτής στη βελτίωση της ποιότητας διδασκαλίας και στην προώθηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- IV. Παρουσιάζεται το ερευνητικό πρόγραμμα IEEPS και τα βασικότερά του αποτελέσματα.
- V. Διατυπώνονται εισηγήσεις για τη βελτίωση των προγραμμάτων επιμόρφωσης.

Σημαντικότερα Πορίσματα της Έρευνας για τον Αποτελεσματικό Εκπαιδευτικό

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες οι ερευνητές επιδιώκουν να εντοπίσουν παράγοντες που αναφέρονται στη συμπεριφορά του εκπαιδευτικού που προβλέπουν την αποτελεσματικότητά του:

1. Ποσότητα διδασκαλίας και ρυθμός μάθησης (*amount learnt is related to opportunity to learn*)

- Επιτυγχάνεται μεγιστοποίηση της μάθησης όταν οι εκπαιδευτικοί θέτουν ως προτεραιότητα την ενασχόληση με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος και αφιερώνουν τον περισσότερο διδακτικό χρόνο σε συναφείς με το αναλυτικό πρόγραμμα δραστηριότητες.
- Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός έχει την ικανότητα να οργανώνει την τάξη του με τρόπο ώστε να μεγιστοποιείται ο χρόνος που οι μαθητές ασχολούνται ενεργά με διδακτικές δραστηριότητες (*maximize engagement rates*).

Σημαντικότερα Πορίσματα της Έρευνας για τον Αποτελεσματικό Εκπαιδευτικό

2. *Δεξιότητες που αφορούν στην οργάνωση του μαθήματος και στην ποιότητα του εκπαιδευτικού (form and quality of teacher's organized lessons)*
- **Δόμηση:** α) παρουσίαση της δομής του μαθήματος και επεξήγηση των επιμέρους πτυχών του και πως αυτά σχετίζονται μεταξύ τους, β) επισήμανση των βασικών σημείων του μαθήματος, γ) περίληψη των βασικών σημείων με το τέλος του μαθήματος.
 - Σαφήνεια κατά την παρουσίαση βασικών εννοιών – Άμεση επικοινωνία με τους μαθητές.
 - **Υποβολή ερωτήσεων** και εμπλοκή των μαθητών στο μάθημα.
 - Υποβολή τόσο κλειστού όσο και ανοικτού τύπου ερωτήσεων (product and process questions).
 - Οι αποτελεσματικοί εκπαιδευτικοί δίνουν την ευκαιρία στο μαθητή να εργαστεί ατομικά και σε μικρές ομάδες με **ασκήσεις εμπέδωσης** (cognitive load theory).

Σημαντικότερα Πορίσματα της Έρευνας για τον Αποτελεσματικό Εκπαιδευτικό

3. *Περιβάλλον μάθησης της τάξης*

- Αλληλεπιδράσεις εκπαιδευτικού-μαθητή.
- Αλληλεπιδράσεις μαθητή-μαθητή.
- Διαχείριση απειθαρχίας.
- Ενθάρρυνση ανταγωνισμού και αποθάρρυνση των αρνητικών πτυχών του.
- Μεταχείριση των μαθητών από τον εκπαιδευτικό (students' treatment by the teacher).
- Οι πρώτες δύο πτυχές είναι βασικά στοιχεία μέτρησης του κλίματος της τάξης (den Brok, Brekelmans, & Wubbels, 2004; Fraser, 1991).
- Οι άλλες τρεις πτυχές αναφέρονται στην προσπάθεια του εκπαιδευτικού να δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον μέσα στην τάξη.

Περιορισμοί της Έρευνας για τον Αποτελεσματικό Εκπαιδευτικό

1. Οι περισσότερες έρευνες εστιάζουν το ενδιαφέρον τους σε γνωστικά αποτελέσματα κυρίως στην μητρική Γλώσσα και στα Μαθηματικά:
 - Η έρευνα πρέπει να λάβει υπόψη της όλο το φάσμα των στόχων ενός σχολείου γνωστικών, μεταγνωστικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών.
 - Σύγχρονες θεωρίες μάθησης χρειάζεται να ληφθούν υπόψη στην αναζήτηση παραγόντων που καθορίζουν την ποιότητα διδασκαλίας.
 - Μετα-αναλύσεις φανερώνουν ότι ορισμένοι παράγοντες που συνάδουν με το μοντέλο της **ενεργούς και άμεσης διδασκαλίας**, καθώς και ορισμένοι παράγοντες που συνάδουν με σύγχρονες θεωρίες μάθησης προβλέπουν την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού (Seidel & Shavelson, 2007; Kyriakides, Christoforou, & Charalambous, 2013).

Περιορισμοί της Έρευνας για τον Αποτελεσματικό Εκπαιδευτικό

2. Η έρευνα για τον αποτελεσματικό εκπαιδευτικό δεν έχει συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού (Creemers, Kyriakides, & Antoniou, 2013):
 - ▣ Ελάχιστοι ερευνητές στο χώρο της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών ανέπτυξαν παρεμβατικά προγράμματα λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της έρευνας για την αποτελεσματική διδασκαλία και ακόμη πιο λίγοι εξέτασαν την επίδραση των προγραμμάτων επιμόρφωσης στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.
 - ▣ Ερευνητές στο χώρο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας δεν ενδιαφέρθηκαν να εξετάσουν/αναπτύξουν **μεθόδους βελτίωσης της διδακτικής πράξης**.

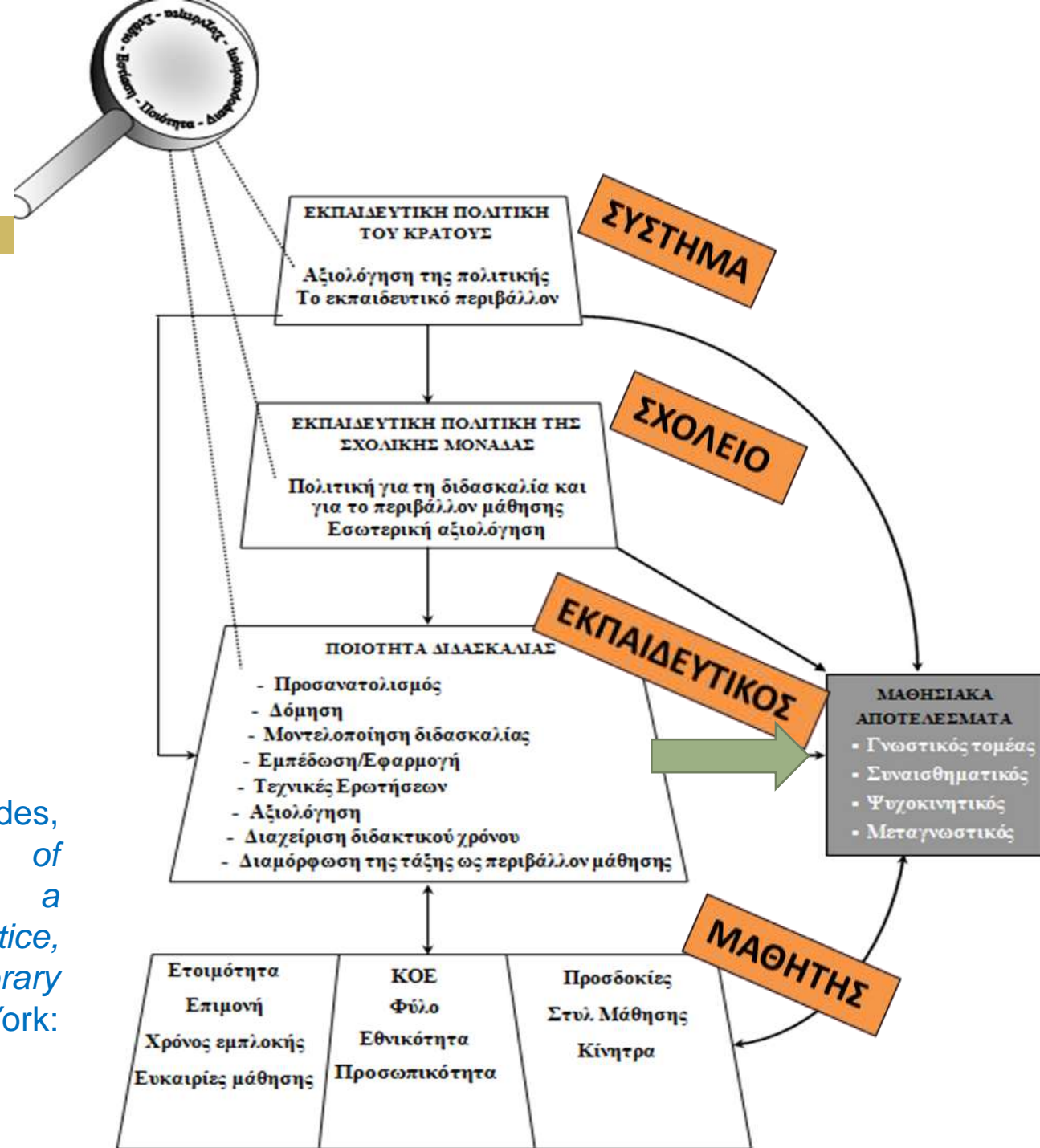
Το Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ): Συνοπτική Παρουσίαση

A) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου

- Το ΔΜΕΑ είναι πολυεπίπεδο μοντέλο και αναφέρεται σε παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα και οι οποίοι βρίσκονται σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα: **μαθητή, τάξης/εκπαιδευτικού, σχολείου** και **εκπαιδευτικού συστήματος**.
- Υιοθέτηση πέντε διαστάσεων μέτρησης του κάθε παράγοντα: **η συχνότητα, η εστίαση, το στάδιο, η ποιότητα** και **η διαφοροποίηση**.
- Η **συχνότητα** αφορά στο βαθμό στον οποίο μια δραστηριότητα που σχετίζεται με έναν παράγοντα αποτελεσματικότητας παρουσιάζεται σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα, σχολείο ή τάξη.

Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας

Creemers, B.P.M., & Kyriakides, L. (2008). *The dynamics of educational effectiveness: a contribution to policy, practice, and theory in contemporary schools*. London and New York: Routledge.

Το Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ): Συνοπτική Παρουσίαση

A) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου (συνέχεια)

- Οι δύο πτυχές της διάστασης της **εστίασης** σχετίζονται με τη θεωρία για τη συνέργια (synergy theory):
 - Η πρώτη αφορά στο **πόσο συγκεκριμένη** είναι η συμπεριφορά.
 - Η δεύτερη πτυχή αυτής της διάστασης αφορά **στον σκοπό** για τον οποίο εκδηλώνεται μια δραστηριότητα ή συμπεριφορά/πράξη στη σχολική μονάδα.
- ✓ Μη γραμμική σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα (Kyriakides, 2008).
- **Στάδιο:** Αναμένεται ότι οι διάφοροι παράγοντες για να έχουν είτε άμεση είτε έμμεση επίδραση στα μαθησιακά αποτελέσματα θα πρέπει να εμφανίζονται για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Η διάσταση της **ποιότητας** αναφέρεται στις ιδιότητες του συγκεκριμένου παράγοντα, όπως αυτές αναφέρονται στη βιβλιογραφία.

Το Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ): Συνοπτική Παρουσίαση

A) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου (συνέχεια)

- **Η διάσταση της διαφοροποίησης** αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητες που σχετίζονται με έναν παράγοντα εφαρμόζονται πανομοιότυπα για όλα τα θέματα που σχετίζονται με αυτόν τον παράγοντα.
- Λαμβάνονται υπόψη τα πορίσματα της έρευνας για τη **διαφοροποιημένη αποτελεσματικότητα** (Campbell et al., 2004).

Πίνακας 1: Τα κύρια στοιχεία κάθε παράγοντα αποτελεσματικότητας που περιλαμβάνονται στο επίπεδο του εκπαιδευτικού στο δυναμικό μοντέλο

Παράγοντες	Κύρια Στοιχεία
1) Προσανατολισμός	α) Παροχή των στόχων για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα/μάθημα/σειρά μαθημάτων και β) Πρόκληση μαθητών να προσδιορίσουν το λόγο για τον οποίο πραγματοποιείται μια δραστηριότητα στο μάθημα.
2) Δόμηση	α) Έναρξη του μαθήματος με ανακεφαλαίωση ή/και εντοπισμού των στόχων του μαθήματος β) Περιγραφή του περιεχόμενου που θα καλυφθεί και αναγνώριση των μεταβάσεων μεταξύ των μερών του μαθήματος και γ) Ανακεφαλαίωση των βασικότερων στοιχείων.
3) Τεχνικές Ερωτήσεων	α) Υποβολή διαφορετικών τύπων ερωτήσεων (δηλαδή, διαδικασίας και αποτελέσματος), σε κατάλληλο επίπεδο δυσκολίας β) παροχή επαρκούς χρόνου στους μαθητές για να απαντήσουν και γ) αντιμετώπιση των απαντήσεων των μαθητών
4) Μοντελοποίηση μαθήματος	α) Ενθάρρυνση των μαθητών να χρησιμοποιούν στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων που παρουσιάζονται από τον εκπαιδευτικό ή άλλους μαθητές β) ενθάρρυνση των μαθητών για ανάπτυξη στρατηγικών μάθησης και γ) προώθηση της ιδέας της μοντελοποίησης.
5) Εφαρμογή	α) Χρήση μικρών ομάδων εργασίας, προκειμένου να παρέχονται οι απαραίτητες ευκαιρίες εφαρμογής της νέας γνώσης και β) χρήση δραστηριοτήτων εφαρμογής ως σημεία εκκίνησης για το επόμενο βήμα στη διδασκαλία και μάθηση.
6) Περιβάλλον μάθησης στην τάξη	α) Διασφάλιση της ενασχόλησης των μαθητών με δραστηριότητες που αφορούν το μάθημα μέσω της προώθησης αλληλεπιδράσεων (εκπαιδευτικού - μαθητή και μαθητή - μαθητή) και β) Αντιμετώπιση απειθαρχίας και αθέμιτου ανταγωνισμού των μαθητών μέσω θέσπισης κανόνων και εξασφάλιση σεβασμού και χρήσης των κανόνων.
7) Διαχείριση διδακτικού χρόνου	α) Οργάνωση του περιβάλλοντος της τάξης και β) μεγιστοποίηση των ποσοστών ενασχόλησης με το μάθημα.
8) Αξιολόγηση του μαθητή	α) Χρήση κατάλληλων τεχνικών για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις γνώσεις και τις δεξιότητες των μαθητών β) ανάλυση των δεδομένων, προκειμένου να προσδιοριστούν οι ανάγκες των μαθητών και να γίνει αναφορά των αποτελεσμάτων στους μαθητές και τους γονείς και γ) αξιολόγηση των δικών τους πρακτικών.

Το Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ): Συνοπτική Παρουσίαση

- Το **Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ)** αποτελεί το πιο σύγχρονο θεωρητικό σχήμα της έρευνας στο χώρο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας (Heck & Moriyama, 2010; Hofman, Hofman, & Gray, 2010; Sammons, 2009; Scheerens, 2013).
- Η ανάπτυξή του στηρίχθηκε σε εποικοδομητική κριτική των υφιστάμενων μοντέλων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας.
- Ο βασικότερος λόγος ανάπτυξής του ήταν η προσπάθεια εγκαθίδρυσης συνδέσεων ανάμεσα στη θεωρία (δηλαδή την μοντελοποίηση και κατανόηση της αποτελεσματικότητας) και στην πράξη, δηλαδή τις προσπάθειες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας (Creemers & Kyriakides, 2006).

Πίνακας 2: Εμπειρική στήριξη στις βασικότερες υποθέσεις του ΔΜΕΑ και στη σημασία των παραγόντων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας μέσα από τις διαχρονικές έρευνες και τις μετα-αναλύσεις

Υποθέσεις του ΔΜΕΑ	Έρευνες	Μετα-αναλύσεις
1. Πολυεπίπεδο μοντέλο	Όλες	Όλες
2. Χρήση 5 διαστάσεων μέτρησης:		
α) παραγόντων στο επίπεδο της τάξης	1, 2, 4, 5, 7	
β) παραγόντων στο επίπεδο του σχολείου	1, 3, 4	1
3. Επίδραση των παραγόντων στο επίπεδο της τάξης στα μαθησιακά αποτελέσματα	1, 2, 4, 5, 6, 7	2
4. Επίδραση των παραγόντων στο επίπεδο του σχολείου στα μαθησιακά αποτελέσματα	1, 3, 4, 6	1
5. Περιπτωσιακός χαρακτήρας των σχολικών παραγόντων	1	
6. Σχέσεις μεταξύ των παραγόντων που εδράζονται στο ίδιο επίπεδο: στάδια αποτελεσματικής διδασκαλίας	1, 2, 5, 6, 7	2
7. Αλλαγές στη λειτουργία των σχολικών παραγόντων που ερμηνεύουν αλλαγές στην αποτελεσματικότητα των σχολείων	3	
Αρνητικά αποτελέσματα σε σχέση με οποιαδήποτε υπόθεση	Καμία	Καμία

Πίνακας 2: Εμπειρική στήριξη στις βασικότερες υποθέσεις του ΔΜΕΑ και στη σημασία των παραγόντων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας μέσα από τις διαχρονικές έρευνες και τις μετα-αναλύσεις

Έρευνες:

1. A longitudinal study measuring teacher and school effectiveness in different subjects (Kyriakides & Creemers, 2008).
2. A study investigating the impact of teacher factors on achievement of Cypriot students at the end of pre-primary school (Kyriakides & Creemers, 2009).
3. A follow-up study testing the validity of the model at the school level (Creemers & Kyriakides, 2010).
4. A European study testing the validity of the dynamic model (Panayiotou et al., 2014).
5. A study in Canada searching for grouping of teacher factors (Kyriakides, Archambault, & Janosz, 2013).
6. An experimental study investigating the impact upon student achievement of a teacher professional development approach based on DASI (Antoniou & Kyriakides, 2011).
7. An experimental study investigating the impact of effective teaching characteristics in promoting student achievement in Ghana (Azigwe, Kyriakides, Panayiotou, & Creemers, 2016).

Μετά-αναλύσεις:

1. A quantitative synthesis of 67 studies exploring the impact of school factors on student achievement (Kyriakides, Creemers, Antoniou, & Demetriou, 2010).
2. A quantitative synthesis of 167 studies searching for the impact of generic teaching skills on student achievement (Kyriakides, Christoforou, & Charalambous, 2013).

Η Δυναμική Προσέγγιση Βελτίωσης της Αποτελεσματικότητας

- Κάθε προσπάθεια βελτίωσης της αποτελεσματικότητας πρέπει να στηρίζεται σε ένα **στέρεο θεωρητικό σχήμα** και να είναι σύμφωνη με **εμπειρικά δεδομένα** που αποκαλύπτουν τις βασικές ανάγκες ενός οργανισμού (*evidence-based and theory-driven approach to school improvement*).
- Η **δυναμική προσέγγιση** βρίσκεται ανάμεσα στις δύο κυρίαρχες προσεγγίσεις στο χώρο της επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και προσπαθεί να ξεπεράσει τα βασικά μειονεκτήματα κάθε προσέγγισης:
 - **Ανάπτυξη ξεχωριστών κάθε φορά διδακτικών δεξιοτήτων (Competency Based Approach):** Τα προγράμματα επιμόρφωσης αναφέρονται κάθε φορά σε συγκεκριμένη διδακτική δεξιότητα που πρέπει να κατακτηθεί από τους εκπαιδευτικούς και μετά να προσφερθεί ένα νέο πρόγραμμα που θα αναφέρεται σε μια πιο σύνθετη κάθε φορά δεξιότητα.
 - **Ολιστική προσέγγιση:** Ενθάρρυνση του αναστοχασμού και ανάπτυξη δράσης σε οτιδήποτε θεωρεί ο εκπαιδευτικός σημαντικό.

Η Δυναμική Προσέγγιση Βελτίωσης της Αποτελεσματικότητας

- Τα προγράμματα αναφέρονται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε εκπαιδευτικού οι οποίες αφορούν ομάδα παραγόντων και διαστάσεών τους.
- Μια σειρά ερευνών έδειξαν ότι μπορούμε να διαχωρίσουμε τους εκπαιδευτικούς σε επίπεδα ανάλογα με τις διδακτικές τους ικανότητες (δες Creemers, Kyriakides, & Antoniou, 2013; Kyriakides, Creemers, & Antoniou, 2009; Kyriakides, Archambault, & Janosz, 2013; Antoniou, 2013; Azkiyah, Doolaard, Creemers, & Van Der Werf, 2014; Christoforidou, Kyriakides, Antoniou, & Creemers, 2014).
- Οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν το σχέδιο δράσης τους και κατά την υλοποίηση του αξιοποιούν και τον αναστοχασμό για σκοπούς αξιολόγησης της παρέμβασής τους.

ΕΠΙΠΕΔΑ/ΣΤΑΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

- Kyriakides, Creemers, & Antoniou (2009)
- Antoniou (2010)

ΕΠΙΠΕΔΟ 1

- 1) Συχνότητα διαχείρισης διδακτικού χρόνου
- 2) Στάδιο διαχείρισης διδακτικού χρόνου
- 3) Συχνότητα δόμησης
- 4) Συχνότητα εμπέδωσης
- 5) Συχνότητα αξιολόγησης
- 6) Συχνότητα τεχνικών ερωτήσεων
- 7) Συχνότητα αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού-μαθητή

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 1

- 1) Στάδιο δόμησης
- 2) Ποιότητα εμπέδωσης
- 3) Στάδιο τεχνικών ερωτήσεων
- 4) Συχνότητα αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών
- 5) Εστίαση εμπέδωσης
- 6) Στάδιο εμπέδωσης
- 7) Ποιότητα ερωτήσεων

ΕΠΙΠΕΔΟ 3

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 1 & 2

- 1) Στάδιο αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών
- 2) Στάδιο αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού-μαθητή
- 3) Στάδιο αξιολόγησης
- 4) Συχνότητα μοντελοποίησης
- 5) Συχνότητα προσανατολισμού
- 6) Εστίαση αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών
- 7) Ποιότητα: ανατροφοδότηση
- 8) Εστίαση τεχνικών ερωτήσεων
- 9) Εστίαση αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού-μαθητή
- 10) Ποιότητα δόμησης
- 11) Ποιότητα αξιολόγησης

ΕΠΙΠΕΔΟ 4

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 1, 2 & 3

- 1) Διαφοροποίηση δόμησης
- 2) Διαφοροποίηση διαχείρισης διδακτικού χρόνου
- 3) Διαφοροποίηση τεχνικών ερωτήσεων
- 4) Διαφοροποίηση εμπέδωσης
- 5) Εστίαση αξιολόγησης
- 6) Διαφοροποίηση αξιολόγησης
- 7) Στάδιο μοντελοποίησης
- 8) Στάδιο προσανατολισμού

ΕΠΙΠΕΔΟ 5

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 1, 2, 3 & 4

- 1) Ποιότητα αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού-μαθητή
- 2) Ποιότητα αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών
- 3) Διαφοροποίηση αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού-μαθητή
- 4) Διαφοροποίηση αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών
- 5) Εστίαση προσανατολισμού
- 6) Ποιότητα προσανατολισμού
- 7) Διαφοροποίηση προσανατολισμού
- 8) Ποιότητα μοντελοποίησης συμπεριλαμβανομένης και διαφοροποίησης
- 9) Εστίαση μοντελοποίησης

Πίνακας 3: Πειραματικές μελέτες σχετικά με την επίδραση της δυναμικής προσέγγισης σε αντίθεση με τις συμμετοχικές προσεγγίσεις (participatory approaches) που βασίζονται στην εμπειρία των εκπαιδευτικών

Περιοχή διερεύνησης	Επίδραση παραγόντων	Απώτεροι στόχοι
1. Χρήση της δυναμικής προσέγγισης σε σύγκριση με την ολιστική για προσφορά προγραμμάτων ενδοσχολικής επιμόρφωσης σε εκπαιδευτικούς δημοτικής εκπαίδευσης (n=130)	Μόνο οι εκπαιδευτικοί που χρησιμοποιούσαν τη δυναμική προσέγγιση κατάφεραν να βελτιώσουν τις διδακτικές τους δεξιότητες	Η δυναμική προσέγγιση είχε επίδραση στην επίδοση των μαθητών
2. Χρήση της δυναμικής προσέγγισης σε σύγκριση με την προσέγγιση που επιδιώκει την ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών (CBA) για προσφορά προγράμματος ενδοσχολικής επιμόρφωσης σχετικά με την αξιολόγηση (n=240)	Η δυναμική προσέγγιση είχε μεγαλύτερη επίδραση στη βελτίωση των δεξιοτήτων αξιολόγησης εκπαιδευτικών	Η δυναμική προσέγγιση είχε επίδραση στην επίδοση των μαθητών
3. Χρήση της δυναμικής προσέγγισης για τη δημιουργία μηχανισμών αυτοαξιολόγησης σε δημοτικά σχολεία (n=60)	Δεν ήταν δυνατή η εξέταση αφού τα σχολεία δεν ασχολήθηκαν με τους ίδιους παράγοντες αλλά είχαν διαφορετικές περιοχές βελτίωσης	Η δυναμική προσέγγιση είχε επίδραση στην επίδοση των μαθητών
4. Ενσωμάτωση της δυναμικής προσέγγισης με την έρευνα για τον εκφοβισμό για συμβολή στην ανάπτυξη στρατηγικών αντιμετώπισης και μείωσης του εκφοβισμού σε σχολεία (n=79) πέντε Ευρωπαϊκών χωρών	Η δυναμική προσέγγιση είχε επίδραση στους παράγοντες σε επίπεδο σχολείου	Η δυναμική προσέγγιση είχε επίδραση στη μείωση του εκφοβισμού

Πίνακας 3: Πειραματικές μελέτες σχετικά με την επίδραση της δυναμικής προσέγγισης για βελτίωση της σχολικής αποτελεσματικότητας σε αντίθεση με τις συμμετοχικές προσεγγίσεις (participatory approaches) που βασίζονται στην εμπειρία των εκπαιδευτικών

1. Antoniou, P., & Kyriakides, L. (2011). The impact of a dynamic approach to professional development on teacher instruction and student learning: results from an experimental study. *School Effectiveness and School Improvement, 22*(3), 291-311.
2. Christoforidou, M., Kyriakides, L., Antoniou, P., & Creemers, B.P.M. (2013). Searching for Στάδιος of teacher skills in αξιολόγησης. *Studies in Educational Evaluation, 40*, 1-11.
3. Demetriou, D., & Kyriakides, L. (2012). The impact of school self-evaluation upon student achievement: a group randomization study. *Oxford Review of Education, 38*(2), 149-170.
4. Kyriakides, L., Creemers, B.P.M., Muijs, D., Rekers-Mombarg, L., Papastylianou, D., Van Petegem, P., & Pearson, D. (2014). Using the dynamic model of educational effectiveness to design strategies and actions to face bullying. *School Effectiveness and School Improvement, 25*(1), 83-104.

Το πρόγραμμα IEEPS

- Το πρόγραμμα χορηγείται από το Πρόγραμμα Δια βίου Μάθησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε συνεργασία με το πρόγραμμα Comenius.
- Η διάρκεια του προγράμματος είναι 42 μήνες – από την 1^η Δεκεμβρίου 2013, έως την 30^η Μαΐου 2017.
- Εφτά συνεργαζόμενοι οργανισμοί είναι μέλη της κοινοπραξίας του συγκεκριμένου προγράμματος:
 1. Πανεπιστήμιο του Kragujevac, Kragujevac, Σερβία – συντονιστής
 2. KU Leuven, Leuven, Βέλγιο
 3. Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λευκωσία, Κύπρος
 4. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Έρευνας, Βελιγράδι, Σερβία
 5. Εθνικό Εξεταστικό Κέντρο, Λιουμπλιάνα, Σλοβενία
 6. Δημοτικό σχολείο Jelena Cetkovic, Βελιγράδι, Σερβία
 7. Δημοτικό σχολείο Μακεδονίτισσας Γ', Λευκωσία, Κύπρος

Το πρόγραμμα ΙΕΕΡS - Στόχοι

1. Εξακρίβωση των παραγόντων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας, π.χ. μεταβλητές σχετικές με τον εκπαιδευτικό και το σχολείο που είναι σημαντικές για να εξηγήσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα στα Μαθηματικά και στην Επιστήμη.
2. Παροχή προσωπικής ανατροφοδότησης στο σχολείο σχετικά με την προσθετική αξία του σχολείου – η συνεισφορά του σχολείου στα επιτεύγματα του μαθητή αφού κρατηθούν σταθεροί οι παράγοντες του υπόβαθρου του μαθητή.
3. Συγκρότηση και πραγματοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής ανάπτυξης και υλικού για τους δασκάλους και τους εκπαιδευτές για να βελτιώσουν τη διδασκαλία τους.

Το πρόγραμμα ΙΕΕPS με λίγα λόγια...

- Κύριο μέρος του προγράμματος αποτελεί η έρευνα για την εκπαιδευτική αποτελεσματικότητα σε 125 δημοτικά σχολεία στην Σερβία, τα οποία συμμετείχαν στο πρόγραμμα TIMMS (Trends in International Mathematics and Science Study) του 2011 για την αξιολόγηση του μαθητή.
- Σχέσεις μεταξύ των μαθητών της 4ης τάξης με βάση τα αποτελέσματα της TIMMS του 2011 και τα αποτελέσματα των μαθητών στην τελική τους αξιολόγηση το 2015, λαμβάνοντας υπόψη διάφορα δεδομένα σχετικά με μεταβλητές από αφορούν στη διδασκαλία, στα σχολεία και στο υπόβαθρο των μαθητών, δεδομένα τα οποία συλλέχθηκαν μέσα από ερωτηματολόγια προς τους μαθητές, τους γονείς τους και τους δασκάλους.
- Το έργο έχει πολύ ισχυρές πτυχές εφαρμογής, δεδομένου ότι κάθε σχολείο έχει λάβει ανατροφοδότηση σχετικά με την επίδοσή του, η οποία κατέστη δυνατή με τη χρήση και τη βελτίωση των ήδη υπάρχοντων συστημάτων ανατροφοδότησης για τη σχολική επίδοση.

Το πρόγραμμα ΙΕΕΡS στην Κύπρο

- ✓ **Συμμετέχοντες:** 64 εκπαιδευτικοί από 20 δημοτικά σχολεία της επαρχίας Λευκωσίας
 - **32 εκπαιδευτικοί στην πειραματική ομάδα και 32 εκπαιδευτικοί στην ομάδα ελέγχου.**
- ✓ Διαμορφώθηκε ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην πειραματική ομάδα με μία σειρά 9 σεμιναρίων, κατά τη σχολική χρονιά 2015-2016, βασισμένο στη δυναμική προσέγγιση (DASI) και στα στάδια αποτελεσματικής διδασκαλίας.
- ✓ Συνολικά πραγματοποιήθηκαν **9 σεμινάρια:** 1 σεμινάριο εισαγωγής στο πρόγραμμα και επεξήγησης των διαδικασιών που έγινε στην αρχή της σχολικής χρονιάς και 8 σεμινάρια επιμόρφωσης που έγιναν σε διάστημα περίπου ενός μήνα από το καθένα.

Το πρόγραμμα ΙΕΕΡS στην Κύπρο

- ✓ **Εργαλεία συλλογής δεδομένων:** Χρησιμοποιηθήκαν οι κλείδες παρατήρησης που περιλαμβάνουν τους 8 παράγοντες εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας του δυναμικού μοντέλου (Creemers & Kyriakides, 2012).
 1. Χαμηλού συμπερασμού (low inference)
 2. Υψηλού συμπερασμού (high inference)
- ✓ Έγιναν παρακολουθήσεις διδασκαλίας και των 64 εκπαιδευτικών **στην αρχή και στο τέλος της σχολικής χρονιάς.**
- ✓ Για την ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από τα έντυπα παρατήρησης των εκπαιδευτικών, χρησιμοποιήθηκαν τα **μοντέλα Rasch και Saltus** τα οποία βοηθούν τον εντοπισμό του σταδίου αποτελεσματικής διδασκαλίας στο οποίο βρίσκεται ο κάθε εκπαιδευτικός με βάση τους 8 παράγοντες αποτελεσματικότητας του ΔΜΕΑ.

Το πρόγραμμα IEEPS στην Κύπρο

- ✓ Στους εκπαιδευτικούς της πειραματικής ομάδας, εντοπίστηκαν οι παράγοντες που χρειάζονταν βελτίωση και με βάση τις ανάγκες των εκπαιδευτικών διαμορφώθηκαν **4 ομάδες βελτίωσης των διδακτικών δεξιοτήτων**. Στις ομάδες αυτές πραγματοποιήθηκαν τα 9 προαναφερόμενα σεμινάρια.
- ✓ Με βάση τον εντοπισμό του σταδίου διδακτικών δεξιοτήτων του κάθε εκπαιδευτικού κατέστη δυνατό να εντοπιστούν προτεραιότητες για βελτίωση της διδασκαλίας του και να αναπτυχθεί ένα ατομικό σχέδιο δράσης για τον κάθε εκπαιδευτικό.
- ✓ Τακτή ανατροφοδότηση στους εκπαιδευτικούς της πειραματικής ομάδας και συχνή επικοινωνία με την ερευνητική ομάδα.

Το πρόγραμμα ΙΕΕΡS στην Κύπρο

Αποτελέσματα:

- ✓ Τα δεδομένα από τις παρακολουθήσεις της διδασκαλίας των εκπαιδευτικών στην αρχή και στο τέλος της σχολικής χρονιάς και των 2 ομάδων αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας τα **μοντέλα Rasch και Saltus**.
- ✓ Με τη σύγκριση των τελικών μετρήσεων σε σχέση τις αρχικές μετρήσεις (αυτές δηλαδή, που λήφθηκαν πριν από την εφαρμογή της παρέμβασης) κατέστη δυνατόν να επισημάνουμε ότι **οι εκπαιδευτικοί της πειραματικής ομάδας παρουσίασαν μεγαλύτερη βελτίωση στις διδακτικές τους δεξιότητες σε σύγκριση με τους εκπαιδευτικούς της ομάδας ελέγχου**.

Επόμενα Βήματα

1. Κατά την ανάπτυξη του ΔΜΕΑ επιδίωξη μας ήταν να επιτύχουμε όσο το δυνατό καλύτερη σύνδεση ανάμεσα στην ΕΕΑ και στις προσπάθειες που αναλαμβάνονται για σκοπούς βελτίωσης της αποτελεσματικότητας.
2. Πέρα από την υλοποίηση των ερευνητικών προγραμμάτων που παρουσιάστηκαν, θα επιδιώξουμε τη **δημιουργία ενός δικτύου ερευνητών** σε διαφορετικές χώρες που επιθυμεί να αξιοποιήσει το ΔΜΕΑ για να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.
3. Ανάπτυξη ξεκάθαρης εθνικής πολιτικής σε σχέση με τη διδασκαλία και ιδιαίτερα με την ποιότητα διδασκαλίας.

Επόμενα Βήματα

4. Ανάπτυξη ξεκάθαρης εθνικής πολιτικής σε σχέση με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών:
 - Η εθνική πολιτική πρέπει να τονίζει ότι κάθε εκπαιδευτικός πρέπει **να εμπλέκεται συνεχώς** σε προγράμματα δράσης που θα αποσκοπούν σε βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους.
 - Καταρτισμός **ερευνητικής και συμβουλευτικής ομάδας** που θα στηρίζει τους εκπαιδευτικούς στην ανάπτυξη παρεμβατικών προγραμμάτων βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς τους.
5. **Συστηματική αξιολόγηση** των επιμορφωτικών προγραμμάτων.
6. Ανάπτυξη μηχανισμών αξιολόγησης των εκπαιδευτικών που θα έχουν ως επίκεντρο την **αξιολόγηση και βελτίωση** των διδακτικών τους δεξιοτήτων.
7. Σταδιακή ανάπτυξη θετικών στάσεων απέναντι στη μάθηση και στην ανάγκη συνεχούς βελτίωσης της αποτελεσματικότητας στην εκπαίδευσή μας.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, Κύπρος.
- Τηλ.: 00357-22892947
- Φαξ: 00357-22894488
- Email: kyriakid@ucy.ac.cy

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Antoniou, P. (2010). An experimental study integrating research on teacher education and educational effectiveness: Using the dynamic model of educational effectiveness for teacher professional development. *Paper presented at the annual meeting of the International Congress on School Effectiveness and School Improvement*, Kuala Lumpur: Malaysia.
- Antoniou, P. (2013). A longitudinal study investigating relations between stages of effective teaching, teaching experience and teacher professional development approaches. *Journal of Classroom Interaction*, 48(2), 25-40.
- Antoniou, P., & Kyriakides, L. (2011). The impact of a dynamic approach to professional development on teacher instruction and student learning: results from an experimental study. *School Effectiveness and School Improvement*, 22(3), 291-311.
- Azigwe, J.B., Kyriakides, L., Panayiotou, A., & Creemers, B.P.M. (2016). The impact of effective teaching characteristics in promoting student achievement in Ghana. *International Journal of Educational Development*, 51, 51-61.
- Azkiyah, S. N., Creemers, B. P. M., & van der Werf, P. C. (2014). The effects of two intervention programs on teaching quality and student achievement. *Journal of Classroom Interaction*, 49(1), 4-11.
- Christoforidou, M., Kyriakides, L., Antoniou, P., & Creemers, B.P.M. (2014). Searching for stages of teacher skills in assessment. *Studies in Educational Evaluation*, 40, 1-11.
- Campbell, R.J., Kyriakides, L., Muijs, R.D., & Robinson, W. (2004). *Assessing teacher effectiveness: a differentiated model*. London: RoutledgeFalmer.
- Creemers, B.P.M., & Kyriakides, L. (2008). *The dynamics of educational effectiveness: a contribution to policy, practice, and theory in contemporary schools*. London and New York: Routledge.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Creemers, B.P.M., & Kyriakides, L. (2010). Explaining stability and changes in school effectiveness by looking at changes in the functioning of school factors. *School Effectiveness and School Improvement*, 21(4), 409–427.
- Creemers, B.P.M., & Kyriakides, L. (2012). *Improving Quality in Education: Dynamic Approaches to School Improvement*. London and New York: Routledge.
- Creemers, B.P.M., Kyriakides, L., & Antoniou, P. (2013). *Teacher professional development for improving quality of teaching*. Dordrecht, the Netherlands: Springer.
- den Brok, P., Brekelmans, M., & Wubbels, T. (2004). Interpersonal teacher behaviour and student outcomes. *School Effectiveness and School Improvement*, 15(3-4), 407-442.
- Fraser, B. J. (1991). Two decades of classroom environment research. In B. J. Fraser & H. J. Walberg (Eds.), *Educational environments: Evaluation, antecedents and consequences* (pp. 3 – 29). Oxford, UK: Pergamon.
- Heck, R.H., & Moriyama, K. (2010). Examining relationships among elementary schools' contexts, leadership, instructional practices, and added-year outcomes: a regression discontinuity approach. *School Effectiveness and School Improvement*, 21(4), 377-408.
- Hofman, R.H., Hofman, W.H., & Gray, J.M. (2010). Institutional contexts and international performances in schooling: Comparing patterns and trends over time in international surveys. *European Journal of Education*, 45(1), 153-173.
- Kyriakides, L., Archambault, I., & Janosz, M. (2013). Searching for stages of effective teaching: a study testing the validity of the dynamic model in Canada. *Journal of Classroom Interaction*, 48(2), 11-24.
- Kyriakides, L., Christoforou, C., & Charalambous, C.Y. (2013). What matters for student learning outcomes: A meta-analysis of studies exploring factors of effective teaching. *Teaching and Teacher Education*, 36, 143-152.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Kyriakides, L., & Creemers, B.P.M. (2008). A longitudinal study on the stability over time of school and teacher effects on student learning outcomes. *Oxford Review of Education*, 34(5), 521-545.
- Kyriakides, L., & Creemers, B.P.M. (2009). The effects of teacher factors on different outcomes: two studies testing the validity of the dynamic model. *Effective Education*, 1(1), 61-86.
- Kyriakides, L., Creemers, B.P.M. & Antoniou, P. (2009). Teacher behaviour and student outcomes: Suggestions for research on teacher training and professional development. *Teaching and Teacher Education*, 25(1), 12-23.
- Kyriakides, L., Creemers, B., Antoniou, P., & Demetriou, D. (2010). A synthesis of studies searching for school factors: Implications for theory and research. *British Educational Research Journal*, 36(5), 807-830.
- Panayiotou, A., Kyriakides, L., Creemers, B.P.M., McMahon, L., Vanlaar, G., Pfeifer, M., Rekalidou, G., & Bren, M. (2014). Teacher Behavior and Student Outcomes: Results of a European Study. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 26, 73–93.
- Sammons, P. (2009). The dynamics of educational effectiveness: a contribution to policy, practice and theory in contemporary schools. *School Effectiveness and School Improvement*, 20(1), 123–129.
- Scheerens, J. (2013). The use of theory in school effectiveness research revisited. *School Effectiveness and School Improvement*, 24(1), 1-38.
- Seidel, T., & Shavelson, R. J. (2007). Teaching effectiveness research in the past decade: The role of theory and research design in disentangling meta-analysis research. *Review of Educational Research*, 77, 454-499.